

WAT WILLEN DE POLITIEKE PARTIJEN DOEN
VOOR DE CHEMISCHE INDUSTRIE?

STEMMEN VOOR CHEMIE

Voor de Technische Stemwijzer zijn aan de politieke partijen veertig stellingen voorgelegd over klimaat, energie, economie, onderzoek, onderwijs, mobiliteit, gezondheidszorg en informatiemaatschappij. Uit de antwoorden heeft *Chemie Magazine* een op de chemische industrie toegesneden overzicht gedestilleerd.

Tekst: Henk Engelenburg

In de campagne voor de Tweede Kamerverkiezingen komt 'bèta' nauwelijks aan bod. Daarom heeft het tijdschrift *De Ingenieur* de Technische Stembijzer in het leven geroepen, samen met KIVI en de VNCI en KNCV. Deze kieswijzer inventariseert aan de hand van de thema's klimaat, energie, economie, onderzoek, onderwijs, mobiliteit, gezondheidszorg en informatiemaatschappij de standpunten van de politieke partijen die bij de vorige verkiezingen een Kamerzetel verwierven. De partijen kregen veertig stellingen voorgelegd. Negen van de elf partijen vulden de enquête in. *Chemie Magazine* heeft hieruit een op de chemische industrie toegesneden overzicht gemaakt. Deze inventarisatie laat onder meer zien dat de aanstaande samenstelling van de Tweede Kamer in grote meerderheid voorstander is van 'het sturen van het klimaatbeleid op vermindering van CO2'.

STELLINGEN

KLIMAATBELEID

Het klimaatbeleid wordt gestuurd op reductie van CO2, niet op een bepaalde techniek.

CCS

De overheid maakt opslag van CO2 in oude velden op zee mogelijk.

ETS

Verbeter het Europese CO2-handelssysteem zo dat bedrijven die goed presteren op het gebied van CO2-reductie, geen kostennadeel ondervinden ten opzichte van concurrenten buiten Europa.

STOP MET BIJSTOOK BIOMASSA

Stop met de (bij)stook van biomassa in de elektriciteitscentrales.

VERPLICHTE ENERGIEBESPARING

Bedrijven zijn verplicht om energiebesparende technieken te gebruiken die zich binnen vijf jaar terugverdienen. Er komen maatregelen om dit strenger na te leven.

GROOTSCHALIGE DEMO'S

De overheid creëert financiële regelingen voor demonstratieprojecten van CO2-arme productietechniek in de energie-intensieve industrie.

NIB

Creëer een Nationale Investeringsbank (NIB) voor het bevorderen van (meerdere antwoorden mogelijk): innovatie, duurzaamheid en circulaire economie.

BIOMASSAVOOR GRONDSTOF

De overheid zet in op het gebruik van biomassa als grondstof voor duurzame materialen.

SUBSIDIE ONDERZOEK

Er gaat structureel minstens een miljard euro per jaar meer naar fundamenteel onderzoek.

TOPSECTOREN

Het Topsectorenbeleid wordt toegesneden op maatschappelijke uitdagingen/cross-sectorale thema's.

BËTASTUDENTEN

De komende vier jaar verdwijnen de studentenstops in de bètatechnische studierichtingen door het creëren van extra opleidingscapaciteit.

Klimaatbeleid

Eens. CO2-reductie maximaal kostenefficiënt realiseren rekening houdend met draagvlak, werkgelegenheid en innovatie.

CCS

Ja.

ETS

Ja, zolang dat sectoren die mondiaal opereren compensatie krijgen voor concurrentienadeel, maar dat geldt niet voor alle sectoren.

Stop met bijstook biomassa

Nee, want het is afgesproken in het Energieakkoord.

Verplichte energiebesparing

Ja.

Grootschalige demo's

Eens.

NIB

Eens. Ontwikkelingsbank voor technologie, innovatie en duurzaamheid.

Biomassa voor grondstof

Eens

Subsidie onderzoek

Oneens. Het CDA is voor een verdubbeling van de bestedingen aan onderzoek en innovatie op het gebied van energie. Dat is nu circa 200 miljoen euro, het CDA wil daar 400 miljoen van maken.

Topsectoren

Eens. Door op deze wijze voort te bouwen op het Topsectorenbeleid kunnen unieke en gespecialiseerde kennis over de grenzen van de eigen Topsector worden ingezet en daar worden gecombineerd met de kennispecialisatie van andere sectoren. Ook moeten regionale partners meer ruimte krijgen voor eigen prioriteiten.

Bètastudenten

Eens. Het CDA heeft per motie bij de minister aangedrongen om te overleggen met universiteiten en bedrijfsleven om per komend studiejaar een einde te maken aan de studentenstops.

GROENLINKS

Klimaatbeleid

Eens.

CCS

Eens.

ETS

Eens.

Stop met bijstook biomassa

Oneens.

Verplichte energiebesparing

Eens.

Grootschalige demo's

Eens.

NIB

Eens. Door het samenvoegen van bestaande instituties (zoals BNG, Waterschapsbank, FMO en NIA) en van verschillende instellingen, kan een sterke Nederlandse financieringsinstelling ontstaan. Deze instelling moet gericht zijn op het bijeenbrengen van kapitaal voor rendabele investeringen in grootschalige projecten gericht op bijvoorbeeld infrastructuur, energie, innovatie en ondernemerschap.

Biomassa voor grondstof

Eens.

Subsidie onderzoek

Oneens. De VVD maakt substantieel geld vrij voor fundamenteel onderzoek. Een miljard wordt echter niet gehaald.

Topsectoren

Eens. Het huidige innovatiebeleid willen we dan ook doorzetten, waarbij we goed blijven kijken of het beleid moet worden aangevuld dan wel verruimd en of extra investeringen nodig zijn. Een voorbeeld van een aanpassing is de ruimte die moet worden geboden aan sector-overstijgende samenwerking.

Bètastudenten

Eens. We moeten ons samen met de bètatechnische opleidingen inspannen om studentenstops tegen te gaan. Als bedrijven schreeuwen om meer technici is het vreemd om daar een stop op te zetten.

Klimaatbeleid

Oneens. GroenLinks zet vol in op schone energie uit zon en wind om CO₂-uitstoot te reduceren. Sommige technieken om CO₂-uitstoot te reduceren – zoals kernenergie, biomassa en het afvangen en opslaan van CO₂-uitstoot – hebben niet onze voorkeur, omdat deze andere negatieve milieu-effecten hebben.

CCS

Oneens. In lege gasvelden worden wat GroenLinks betreft geen stoffen opgeslagen die op den duur een gevaar kunnen vormen voor ons leefmilieu.

ETS

Eens. GroenLinks wil een heffing op CO₂ uitstoot zodat de uitstoot omlaag gaat. Deze wordt breed ingevoerd, ook voor bedrijven die nu buiten het emissiehandelsstelsel vallen. Bedrijven die geen CO₂ uitstoten, hoeven deze heffing niet te betalen.

Stop met bijstook biomassa

Eens. GroenLinks wil dat de subsidie voor het verbranden van vaste biomassa beëindigd wordt voor kolencentrales en uitgefaseerd voor andere installaties voor stroom- en warmteproductie.

Verplichte energiebesparing

Eens. Energiebesparing wordt fiscaal gestimuleerd wat GroenLinks betreft.

Grootschalige demo's

Eens. Energiebesparing wordt fiscaal gestimuleerd wat GroenLinks betreft.

NIB

Innovatie, duurzaamheid, circulaire economie. Er komt een groene investeringsbank die de marktsector stimuleert om samen met de overheid meer te investeren in grote groene projecten, innovatie en duurzame landbouw.

Biomassa voor grondstof

Eens. Door in te zetten op onze toppositie op het gebied van kennis van biobased materialen, kan Nederland wereldwijd voorloper worden van de circulaire economie.

Subsidie onderzoek

Oneens. GroenLinks trekt 100 miljoen extra uit voor fundamenteel wetenschappelijk onderzoek.

Topsectoren

Eens.

Bètastudenten

Eens. Voor ons staat de toegankelijkheid van het hoger onderwijs centraal, selectie aan de poort kan alleen bij uitzonderlijke opleidingen, zoals het conservatorium, worden toegepast.

PvdA

Klimaatbeleid

Eens.

CCS

Eens. Alleen als dit nodig is om de CO₂ doelen te halen.

ETS

Eens.

Stop met bijstook biomassa

Eens. Dit leidt nu tot ontbossing elders, we zetten volop in op tweede- en derdegeneratie-biomassa.

Verplichte energiebesparing

Oneens. We delen de ambitie, maar doen het wel met beleid. We willen geen werkgelegenheid vernietigen.

Grootschalige demo's

Eens.

NIB

Innovatie, duurzaamheid en circulaire economie zijn alle drie prioriteit voor de PvdA. Elke regio krijgt een regionaal investeringsfonds en we richten een groene nationale investeringsbank op. Het Topsectorenbeleid krijgt een regionale invulling via een zogenaamde regionale triple-helix-aanpak.

Biomassa voor grondstof

Eens.

Subsidie onderzoek

Oneens. De PvdA wil honderden miljoenen extra in fundamenteel onderzoek investeren, maar een miljard is budgettair niet haalbaar momenteel.

Topsectoren

Eens. We delen de koers van de nationale wetenschapsagenda.

Bètastudenten

Eens.

**Partij voor
de Dieren**

Klimaatbeleid

Eens. De Partij voor de Dieren wil innovatie bevorderen.

CCS

Oneens. CO₂-opslag is geen duurzame oplossing. Opslag onder Nederlandse bodem en onder de Noordzee staan we ook niet toe.

ETS

Oneens. De Partij voor de Dieren pleit voor afschaffing van ETS. Er bestaat niet zoiets als het recht om te vervuilen. ETS heeft veel te weinig weten te bewerkstelligen waar het voor in het leven is geroepen: daadwerkelijke reductie van broeikasgassen. Wij pleiten voor het daadwerkelijk beprijsen van CO₂-inhoud en schaarste van goederen.

Stop met bijstook biomassa

Eens. Er komen duurzaamheidscriteria voor biobrandstoffen. Zolang aan deze criteria niet is voldaan, worden er geen biobrandstoffen geïmporteerd. Verplichte bijmenging stopt per direct, evenals de import van hout en palmolie voor energieproductie.

Verplichte energiebesparing

Eens. Besparing op energieverbruik is de eerste, beste en goedkoopste stap naar een duurzaam en houdbaar energiebeleid.

Grootschalige demo's

Eens. De overheid jaagt innovatie op klimaatgebied aan.

NIB

Er komt een groene investeringsbank, in handen van de overheid. Samen met private groene banken kan zo geïnvesteerd worden in een duurzame en solidaire economie. Deze investeringsbank maakt het voor het mkb en groene start-ups makkelijker om aan kapitaal te komen.

Biomassa voor grondstof

Eens. Er komen strenge duurzaamheidscriteria voor de import van grondstoffen, zoals palmolie, soja en biomassa.

Subsidie onderzoek

Eens. De overheid investeert extra in fundamenteel onderzoek. Om kwaliteit en onafhankelijkheid van wetenschappelijk onderzoek te vergroten, wordt een groter deel hiervan gefinancierd via vaste (meerjarige) financiering.

Topsectoren

Oneens. De Partij voor de Dieren pleit voor afschaffing van het Topsectorenbeleid, omdat dit innovatie en de transitie naar een circulaire economie in de weg staat. Er komt innovatiebeleid dat juist ook nieuwe spelers een kans geeft.

Bèta-studenten

Eens

D66

Klimaatbeleid

Eens. Om dat zo slim mogelijk te bereiken moeten we onze blik openhouden en de kans geven aan innovatie en nieuwe technieken.

CCS

Eens. Dat is een kansrijke innovatieve techniek die moet worden ontwikkeld, waarbij wel gekeken moet worden naar de natuurimpact.

ETS

Eens. Verbetering is cruciaal in Europa. Concurrentienadelen binnen en buiten de EU moeten we zo veel mogelijk voorkomen. Bijvoorbeeld door voorlopers te belonen en afspraken te maken met internationale handelspartners over wereldwijde beprijzing van CO₂-uitstoot.

Stop met bijstook biomassa

Eens. Het bijstoken van biomassa betekent dat we (bijvoorbeeld) bomen in Canada kappen en naar Nederland vervoeren en deze met subsidie opstoken in de kolencentrales. D66 geeft deze investering liever uit aan een structurele verduurzaming.

Verplichte energiebesparing

Eens. Bedrijven kunnen veel energie en geld besparen als ze beter worden begeleid bij het uitvoeren van energiebesparende technieken en de verplichting ook beter wordt gehandhaafd.

Grootschalige demo's

Eens. Het is dus van groot belang dat energie-intensieve industrie alternatieven ontwikkelt om efficiënter met energie om te gaan. Met een demoproject kunnen bedrijven een ingewikkelde technologie uitvoeren die anders op de plank blijft liggen en aantonen dat het werkt.

NIB

Eens. Een publieke/nationale investeringsbank moet geld beschikbaar maken voor bijvoorbeeld duurzame energietransitie en digitale infrastructuur, projecten op het snijvlak van overheid en bedrijfsleven die met uitsluitend private investeringen niet rendabel zouden zijn.

Biomassa voor grondstof

Eens. Biomassa speelt een belangrijke rol bij de grote veranderingen die transport, chemie en industrie doormaken op weg naar een CO₂-arme en duurzame toekomst. Wij willen dat biomassa zo goed en zo vaak als mogelijk gebruikt wordt als grondstof voor nieuwe materialen en voorkomen dat biomassa direct verbrand wordt.

Subsidie onderzoek

Er moet 1 miljard extra naar onderzoek (fundamenteel en toegepast) en innovatie.

Topsectoren

Eens. D66 wil de Topsectoren omvormen naar Wereldthema's: vier grote wereldwijde maatschappelijke uitdagingen (klimaatverandering, digitalisering, zorg en grondstoffen- en voedselschaarste) waar Nederland oplossingen voor kan vinden en een wereldwijd leidende industrie voor kan opbouwen.

Bètastudenten

Eens. De afgelopen jaren is het beleid erop gericht om meer studenten te laten kiezen voor een bètastudie. Dit succesvolle beleid moeten we verder ondersteunen, niet begrenzen door middel van studentenstops.

SP

Klimaatbeleid

Eens. Het behalen van de doelstellingen is het belangrijkste. Een mix van duurzame energiebronnen en andere maatregelen is noodzakelijk. Kernenergie wijzen wij echter af.

CCS

Oneens. Wij hebben een voorkeur voor duurzaamheidsmaatregelen die ook strategisch bijdragen aan onze energievoorzieningen.

ETS

Eens. De SP is voorstander van meer inzetten op windenergie op zee, zeker nu de kostprijs hiervoor steeds lager wordt.

Stop met bijstook biomassa

Eens. In de praktijk blijkt bijstook van biomassa weggegooid geld te zijn. Wij geloven dat er betere technieken zijn.

Verplichte energiebesparing

Eens. De SP is voor nieuwe wettelijke verplichtingen voor bedrijven. Deze kunnen gepaard gaan met vergoedingen.

Grootschalige demo's

Eens. Dit kan een goede aanleiding zijn om CO₂-arme technieken snel te verspreiden en implementeren.

NIB

De SP is voorstander van een nationale investeringsbank, specifiek voor het mkb, die inzet op werkgelegenheid, ontwikkeling, innovatie en verduurzaming van de economie

Biomassa voor grondstof

Eens. De SP is geen voorstander van verbranding van biomassa, maar plantaardig afval kan zeker nuttig ingezet worden in bijvoorbeeld de bouw.

Subsidie onderzoek

Eens. De SP wil dat er bij de onderzoeksgelden veel meer wordt ingezet op fundamenteel onderzoek (eerste geldstroom). In de komende kabinetsperiode kunnen we een grote stap in deze richting zetten.

Topsectoren

Eens. Het Topsectorenbeleid wordt gericht op echte innovatie en moet er niet alleen zijn voor de grote multinationals. De invloed van de grote bedrijven wordt ingeperkt en de stem van kennisinstellingen en universiteiten wordt versterkt.

Bètastudenten

Eens. Het is onzinnig om beperkingen in te bouwen in opleidingen waar vraag naar is onder studenten en werkgevers.

SGP

Klimaatbeleid

Eens.

CCS

Eens.

ETS

Eens.

Stop met bijstook biomassa

Eens. De SGP wil stoppen met de subsidiëring van (bij)stook van biomassa in kolencentrales. De SGP is voorstander van een CO₂-bodemprijs in het ETS. Het is aan energiebedrijven om vervolgens te bepalen wat ze doen.

Verplichte energiebesparing

Eens.

Grootschalige demo's

Eens.

NIB

Innovatie, duurzaamheid.

Biomassa voor grondstof

Eens.

Subsidie onderzoek

Oneens.

Topsectoren

Eens.

Bètastudenten

Eens.

ChristenUnie

Klimaatbeleid

Eens. Reductie van CO₂ is een belangrijke indicator, maar zou niet de enige moeten zijn. Juist de ontwikkeling van meerdere technologieën is belangrijk om te komen tot een optimale energiemix.

CCS

Oneens.

ETS

Eens.

Stop met bijstook biomassa

Eens.

Verplichte energiebesparing

Eens.

Grootschalige demo's

Eens.

NIB

-

Biomassa voor grondstof

Eens.

Subsidie onderzoek

Eens. De ChristenUnie investeert meer dan een miljard in kennis. Dat onderzoek hoeft niet per se fundamenteel van aard te zijn.

Topsectoren

Eens.

Bètastudenten

Eens.